No. 1862 | Zaterdag 13 September 1919. | 36ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
St. Elizabeths-gasthuis.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Degenen, die met het nieuwe kwartaal October-December zich op den "AMIGOE DI CURAÇAO" abonneeren en vooruit betalen, ontvangen alle tot dien datum verschijnende nummers der Courant gratis.

De West-Indische Gids

Het is nu 5 maanden geleden, dat in Amsterdam het eerste nummer verscheen van een nieuw maandschrif: **De West-Indische Gids.** En sindsdien zijn reeds 3 afleveringen in onze kolonie aangekomen, zoodat wij nu ietwat meer in [illegible] een oordeel te vellen over de waarde van dit tijdschrift.

Reeds op zich zelf en à *priori* beschouwd juichen wij de uitgave toe van een dergelijk tijdschrift, dat uitsluitend aan onze Nederlandsche Koloniën in West-Indië gewijd is. Want zulk een tijdschrift biedt een zeer groot voordeel.

Immers tot nu toe liggen kwesties, onze West-Indië betreffend, in alle mogelijke tijdschriften verspreid.

Dat geldt tal van kwesties, zaken, gebeurtenissen, belangrijke aangele- [illegible] louter weetgierigheid groot belang stelt, maar waaraan het inconvenient verbonden is, dat men op dit tijdschrift waarin dit artikel toevallig verscheen, niet geabonneerd was, dat het misschien door niemand wellicht in de kolonie gelezen werd, zoodat het geschrevene dus onbereikbaar bleef.

Zoo herinneren wij ons o. a. de volgende Nederlandsche tijdschriften (om van de buitenlandsche niet eens te spreken), waarin belangrijke kwesties over onze kolonie behandeld werden: 1 *De Vragen van den Dag.* 2 *De Vragen des Tijds* 3 *De Indische Mercuur.* 4 *De Indische Gids* 5 *Nederlandsch Tijdschrift van Geneeskunde* 6 *Eigen Haard* 7 *Het Nederl. Zeewezen.* 8 *Tijdschrift van Nederl Indië* 9 *Bijdragen van het Kon. Instituut van Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned Indië.* 10. *Tijdschrift van het Kon Instituut van Ingenieurs* 11. *Tijdschrift van de Maatschappij van Nijverheid* 12. *De Economist.* 13. *Indië geillustreerd Weekblad* 14 *De Studiën.* 15. *Tijdschrift voor Economische Geographie.* 16 *Tijdschrift van het Ned. Aardrijkskundig Genootschap.* 17. *Verhandelingen van de Kon Academie van Wetenschappen.* 18. *Verslagen van d. Vergad. van het Indisch Genootschap.* 19. *Onze Eeuw* 20 *Cultura.* 21. *De Ingenieur.* 22 *Pharmaceutisch Weekblad*

Dat zijn titels van eenige tijdschriften, waarin ons bekende artikelen voorkomen.

En hoeveel anderen zijn er nog, die aan onze aandacht ontsnapt zijn.

Nu begrijpt een ieder, dat het een onmogelijkheid is deze periodiekes *allen* onder zijn bereik te krijgen, te minder nog in een kolonie als Curaçao, waar betrekkelijk weinig gelezen wordt.

Het is voor niemand meer doenlijk, een volkomen overzicht te krijgen over de bestaande litteratuur over koloniën.

Geen enkele Bibliotheek in het Moederland, zelfs niet de *Koloniale Bibliotheek* in den Haag is bij machte den bezoeker al deze tijdschriften te verschaffen.

Welnu zeker in de toekomst zal door de uitgaaf van de *West Indische Gids* dat overzicht, die kennis der litteratuur en zeker van de kwesties, die het meest op den voor- [illegible] van zelf dien lezerskring voor zijn artikelen opzoeken, die het meest in die stof belang stellen.

Alleen voor sommige speciale kwesties zullen altijd vakbladen de voorkeur blijven behouden, doch dit zal vrijwel een uitzondering blijven en kan geen bezwaar zijn, omdat zulke artikelen in onze kolonie maar voor een [illegible] beperkten lezerskring bestemd zijn, die toch uit den aard hunner positie zeker zulke artikelen onder de oogen krijgen.

Tot op zekere hoogte kan men in dit nieuwe tijdschrift ook een voortzetting zien van de *Jaarverslagen van het Geschied-, Taal-, Land- en Volkenkundig Genootschap*, dat in 1896 hier te Curaçao door toedoen van den Heer J. H. J. Hamelberg werd opgericht, doch helaas na een zestal jaren ophield te bestaan uit gebrek aan medewerking zoowel van den kant der schrijvers als der lezers.

Daar is een zeer groot verschil echter tusschen beide tijdschriften. Dit nieuwe Tijdschrift is op veel breeder grondslag opgebouwd. Dat blijkt reeds hieruit dat het ook de kolonie Suriname binnen zijn sfeer getrokken heeft. Dit geeft een groot voordeel. Het verschaft niet alleen aan het Tijdschrift een meer uitgebreider lezerskring, doch daardoor zal het veel gemakkelijker vallen op den duur schrijvers te vinden om gere geld de afleveringen te vullen. Ons Jaarverslag van het genoemde Curaçaosche Genootschap was te klein en te beperkt onder ieder opzicht om er voortdurend nieuw leven in te kunnen blazen.

Bovendien in de 20 jaren die sindsdien verloopen zijn, is er zeer veel veranderd, is de belangstelling in onze kolonie enorm gestegen, is het verkeer met het buitenland aanmerkelijk toegenomen, heeft de uitwisseling van gedachten over en weer een grootere vlucht genomen, is onze export meer dan verdubbeld, hebben zich ook onze eigen inzichten gewijzigd, is ook in menig opzicht onze eigen gezichtskring aanmerkelijk verruimd, zijn wij weetgieriger geworden is de geest van indolentie en wetenschappelijke onverschilligheid wel niet heelemaal uitgedreven, maar heeft zich toch beschaamd in een schuilhoek moeten terugtrekken.

Nog méér kan dit nieuwe Tijdschrift in dien zelfden geest, in die goede [illegible] bijdragen om in beide koloniën den blik nog méér te verruimen, eigen toestanden en belangen aan elkander te toetsen, het goede van elkander te leeren waardeeren, en eveneens toe te passen, wederkeerige belangen te helpen bevorderen, de beschouwingen van anderen met onze eigen denkbeelden te vergelijken.

Reeds dit pleidooi alléén zou nog vóór het verschijnen van de eerste aflevering van dezen *Gids*, den lezer al sympathiek hebben moeten stemmen en hem overtuigen dat, wil hij met zijn tijd meegaan en niet als achterling beschouwd worden, hij noodzakelijk op dezen *West Indische Gids* zal moeten inteekenen. De prijs per jaargang is f 15.— Misschien vindt men dien vrij hoog. Toch is dit niet zoo. Zeker niet in dezen tijd, nu de prijs van het papier nog ver boven het nor- [illegible] val, als men een vergelijking maakt met de vroegere Jaarverslagen van ons Curaçaosch Genootschap, waarvoor men f 6.— betaalde, terwijl men slechts één enkel boekje als Jaarverslag ontving, waarvan de omvang ongeveer gelijk was aan 2 afleveringen van dezen *West Indische Gids.* Men krijgt dus zeker heel wat meer waarde voor zijn geld. Elke maandaflevering van dit tijdschrift beslaat minstens 80 blads waarvan enkele met illustraties.

Misschien zal men na deze warme aanbeveling ons verdenken, dat wij in bijzondere relatie staan met uitgever of redactie, of een opdracht of verzoek gekregen hebben in dezen geest.

Niets van dát alles.

Deze aanbeveling komt voort uit den innerlijken drang van onze overtuiging, dat dit Tijdschrift van groot [illegible] voor de economische en ook voor de wetenschappelijke ontwikkeling onzer Kolonie.

Uit een particulieren brief, die ons onlangs ter inzage werd verstrekt, kunnen wij bovendien, aan wien het interesseert, mededeelen, dat de directeur van de Alg. Uitgeversmaatschappij *Ad usum Mundi*, van wien het idée van dezen West Indische Gids is uitgegaan, de Heer G. H. JONCKHEER is, de zoon van een vroegeren Gezaghebber van St. Eustatius, die dus en van Vaders en van Moederszijde (de Veer) vermaagschapt is aan vele Curaçaosche en Surinaamsche families.

De reëele waarde ontleent dit tijdschrift echter aan zijn rijken en zeer belangrijken inhoud, waarover iets naders in 't volgende nummer.

Eugen de Rubini.

Proeven van Telepathie.

II.

Nadat op deze wijs een uur met welgeslaagde proeven voorbijgegaan was, werd overgegaan tot een grooter experiment. Rubini nam aan binnen 2 uur een opdracht uit te [illegible] te vervullen in Den Haag of Scheveningen. 3 doctoren en 3 journalisten maakten een plan op schrift op, voor Centraal stonden auto's en te half 5 werd ingestapt, nadat een filmtoestel, dat heel den tocht meemaakte, wat gekiekt had.

De opdracht, waarvan alleen de 6 bovengenoemden op de hoogte waren, hield in: Rubini zou gaan naar de van Boetzelaarlaan 2, de Stichting voor Indische Bedienden, daar in een bepaalde kamer een schilderij (portret van de Koningin) van [illegible]wand nemen en deze naar Centraal [illegible]engen, op de tafel waar het plan [illegible]gemaakt.

Rubini besteeg de eerste auto en nam contact met een der lastgevers. [illegible]staand, blootshoofds met wapperenden haardos, [illegible] hij den chauffeur steeds met de [illegible]hand den weg. De andere heeren [illegible] in een drietal wagens. Ze dra[illegible] het Spui op en voort ging het [illegible]dempte Gracht, Herderstraat, Brouwersgracht, Prinsegracht, Zuid West Buitensingel. Tot zoover ging het in één ruk door. Op het kruispunt steeg de zoeker uit om met zijn geleider even poolshoogte te nemen — zijn hand uitstrekkend naar alle hoeken alsof hij naar de windrichting zocht. En voort ging het weer over Noord West Buitensingel, de Constant Rebequestraat, Conradkade, waar nog even geaarzeld werd, Reinkenestraat, 2e Schuytstraat, Gr. Hertoginnelaan, Kranenburgerweg, waar weer even werd uitgestapt, naar de van Boetzelaarlaan eenige huizen te ver. Rubini treuzelde wat aan een paar deuren en besteeg weer den wagen. Er werd nu wat rond gecirkeld door verschillende straten in de buurt om weer in de van Boetzelaarlaan terug te keeren. Het mocht echter nog niet gelukken. Nu werd er veel tijd zoek gebracht, eerst met toeren in de buurt, van Beeklaan naar Frederik Hendriklaan, eindelijk heel naar Scheveningen, langs strand boulevard, circus, N. Duinweg en weer terug naar de van Boetzelaar buurt. Rubini was nu spoedig klaar. Nabij no. 2 werd gestopt en hij belde aan, ging binnen, vond spoedig de kamer en direct het bedoelde schilderij, die hij meenam. In de stichting was het inmiddels een heele consternatie. Baboes vlogen verschrikt weg.

Het schilderstuk werd in de auto geladen en weer werd weggereden. Den terugweg vond Rubini spoedig. In Centraal legde hij, ook bijna zonder haperen, het stuk op de tafel die bedoeld was. Er ging begrijpelijkerwijs een applaus op. Precies 2 uur had de tocht geduurd, maar er was een paar maal gesukkeld met autopech, zoodat hij binnen de twee uur zijn taak volbracht had.

— We waren in de gelegenheid, zoo vertelt de verslaggever van de Voorhoede, de Rubini's praestaties te zien bij zijn eerste optreden te Utrecht in de groote zaal van het Gebouw voor K. en W. en bij die gelegenheid heeft hij ons en anderen een en ander verteld.

Om op De Rubini controle uit te oefenen wanneer hij voor zijn proeven anti-chambreert, konden zich enkele dames en heeren uit de zaal beschikbaar stellen, ten einde De Rubini gezelschap te houden en gade te slaan. Wij waren er vlug bij om op deze wijze in de gelegenheid te zijn met den wonderlijk begaafden man nader kennis te maken.

Stel u voor een intelligenten jongen man, middelmatig, zeer klein van postuur, met breed, helder voorhoofd, donkere, maar toch zachte, ietwat melancholische oogen, donkerblond haar ter linkerzijde gescheiden, maar rechts over het breede voorhoofd weggekamd en uitpuntend in enkele artistieke krulletjes. Overigens toch in alles een figuur, die geen indruk maakt van fatterige opgeblazenheid, maar van rustige bescheidenheid en zelfbewustzijn, een charmante causeur. De Rubini vertelde, terwijl hij met een sigaret in den mond door het kleine vertrekje op en neer liep, van zijn proeven in verschillende andere plaatsen des lands, hoe alles feitelijk maar „Kinderspiel" was, als de opdrachtgever maar sterk zijn wil kan concentreeren en in strenge volgorde denken kan aan elk detail van de uit te voeren opdracht.

Of hij proeven nam met of zonder contact, maakte niet veel verschil; voor het publiek wilde hij echter een zekere climax brengen in zijn voorstelling, vandaar dat hij eerst met de metalen contactstaaf werkte en daarna zonder.

De impressario schelde en de Rubini zou een zijner proeven van telepathie gaan afleggen. Hij huppelde de zaal in; wij leden der controle-commissie, volgden hem op den voet.

De Rubini moest een jonge dame uit de zaal, gezeten ergens op de 5e plaats, rij 2, zullen we zeggen, op 't tooneel brengen, haar den horlogearmband afdoen, het horloge verzetten op 11 uur 20 minuten, daarna een andere jonge dame, gezeten op een heel andere plaats achter in de zaal op 't podium brengen en haar den armband aandoen.

De heer, die deze opdracht zou laten uitvoeren, kende haar natuurlijk volkomen. Hij wist precies, waar de dames gezeten waren en hij had niets anders te doen dan zijn wil sterk te concentreeren op de uit te voeren opdracht, en De Rubini stuk voor stuk te gebieden haar uit te voeren.

De Rubini en de opdrachtgever vatten beiden de contactstaaf. Zij stonden beiden gereed op het podium en . . . „da geht's los."

Als een pijl uit den boog schiet De Rubini de zaal in, waggelend en zoekend met de armen; hij laat, bij de betreffende rij aangekomen, enkele personen opstaan, haalt de bedoelde dame er uit en brengt haar op het tooneel. Onder ademlooze stilte doet hij den horlogeband af, haalt het horloge er uit, verzet de wijzers en legt het horloge weer op tafel, haalt daarna de andere dame uit de zaal en doet haar den armband aan.

Ziehier in korte trekken een der merkwaardige afgelegde proeven. Op dezelfde wijze bracht De Rubini twee heeren en een dame uit de zaal op het tooneel, haalde uit den binnenjaszak van een der heeren een exemplaar van de „N. R. Crt," uit een vestzak van den ander een schaartje, knipte met dit schaartje een advertentie uit het tweede blad, 3e kolom, 4e van boven, gaf daarna courant en schaartje aan de eigenaars terug en stopte de advertentie in het taschje van de dame. Tevoren was deze opdracht op schrift gesteld en in een enveloppe gedaan, welke aan een willekeurig

EEN NIEUWE WERELDKERK.

Er is een manifest verschenen van de *Federatie van vrij religieuze groepen en organisaties in Nederland.* De nieuwe federatie wil ,,allen samenbrengen, die gelooven dat er behalve het zinnelijk waarneembare, nog een *Hooger* is." Iedere groep, die lid wordt van de federatie, blijft vrij in haar eigen werken en denken. Van een samensmelten is geen sprake. Slechts van een zich *groepeeren* tot samensmelting.

Ds. Bakels, een der voormannen van de federatie, hoopt op deze wijze te komen tot een soort wereldkerk, en men is dan ook reeds in connectie getreden met den bekenden architect De Bazel, die later eventueel de plannen van de gebouwen zou moeten ontwerpen. Het behoeft geen betoog, dat de nieuwe federatie een zeer modern karakter draagt. Bij haar kunnen zich ook aansluiten Spiritisten en Joden, als ze maar *vrijzinnig* denken en voelen.

Wat die aaneensluiting vooral van buiten-kerkelijke elementen beteekent, leert het verslag van een rondgang, door Ds. Bakels te Haarlem gemaakt, om de verstrooide Godzoekers bijeen te brengen. In de *West friesche Kerkbode* geeft hij de volgende beschrijving van zijn onderzoekingstocht naar vrij religieus gemeenschapsleven.

,,Het begin, aldus de schrijver, was gemakkelijk genoeg. Ik schreef in mijn notitieboekje besturen van Protestantenbond, Vrijzinnig–Hervormden, Lutherschen, Remonstranten, Doopsgezinden. Die kende ik. Maar toen kwam het moeielijke. Waar zaten die andere clubs? Wie waren hun bestuursleden? Wat waren de adressen van die buitenkerkelijke vereenigingetjes? Wie kon er mij iets van vertellen ?

Van het Religieus–Socialistisch Verbond had ik gehoord; ik was wel bij zijne godsdienstoefeningen geweest. Maar wat was zijn adres? Enfin, ik vond het en heb van een zijner bestuursleden veel hulp gehad. Want dat jongmensch hielp mij aan het adres van de christen socialisten. Ik zeg: Dat jongmensch. Want ja, het mooie van veel buitenkerkelijke religieuze organisaties en groepen is: dat ze uit jongeren bestaan. En dat is zoo moedgevend voor de toekomst. Waar de oudere lui, wat het godsdienstige betreft, in zekere apathie zijn ineengezonken, worden de jongen juist wakker en beginnen het hemelsche weer te zoeken, en zelfs zich te organiseeren.

Ik had dus reeds een paar buitenkerkelijke clubs. Maar nu de andere. Van een dominee kreeg ik het adres van den voorzitster der spiritisten. Die bleek direct warm voor de Federatie. (Tusschen twee haakjes: wárm, dat waren op één uitzondering na alle menschen, die ik sprak). De voorzitster der spiritisten deed me weer aan de hand de Christian-Scientisten, een uit Amerika overgeplante christelijke actie, wier geloof is, dat vroomheid ook je lichaamsgezondheid bevordert. Wist u wel, dat deze secte in Haarlem elken Zondag kerk houdt in een nevenzaaltje van het ...... Protestantenbondsgebouw? Ik wist het niet. En vanmorgen (ik schrijf dit op 30 Maart), heb ik hunne godsdienstoefening bijgewoond, en ik ben er wél gesticht.

Dus nu had ik al wéér twee buitenkerkelijke vrij-religieuze groepen.

Nu naar de theosofen. Een der bestuursleden is vrouwelijk arts. Ik er heen. Zij was direct warm voor de zaak. En hielp me ook aan adressen van andere geestverwante buitenkerkelijke religieuze groepen, o. a. aan de Gemengde Vrijmetselaarsloge, eene overigens met de vrijmetselaars niets uit te staan hebbende club van mannen en vrouwen; vandaar het woord ,,gemengd". Ook hielp ze me aan de Odd-Fellows, een Engelschen vorm van vrijmetselaars, die ook zeer in het algemeene religieus zijn. Ook aan de Christian Commonwealth Followship, eene ik geloof meer chique club van religieuzen, ook al met samenkomsten enz. Ook aan de Orde van de Ster uit het Oosten, eene religieuze groep, die een nieuwen wereldleeraar verwacht.

Dit theosofische bestuurslid bracht me dus een heel eind verder. Haar dienstmeisje werd geroepen. Want die zat ook al in zoo iets. Het was een verbond van revolutionnaire socialistische jongeren. Ook al vrij-religieus. Ik zocht den voorzitter op. Een aardig jongmensch. Hij zag er heelemaal niet revolutionnair uit. Dit rev. soc. jongmensch bracht me weer naar een Mormoonsche dame, die óók al weer bestuurslid is van een vrij-religieuze groep. Nu had ik steeds gedacht, dat de Mormonen hun veelwijverij hadden vaarwel gezegd, doch nog orthodox waren. Doch deze dame was op en top vrijzinnig, en haar man zeide mij, dat indien er een kerk de leden vrij liet, het hun kerk was. Alweer een ontdekking.

Ten slotte belandde ik bij den Waalschen dominee, die ook al tamelijk vrijzinnig bleek; en bij een theosofisch oud katholiek; en bij een leider van een club voor geestelijken opbouw en bij een vrijzinnige voorname Joodsche dame, die al pratend zóó warm voor de Federatie werd, dat ze die direct geldelijk steunen wou, hoewel er niet eens geld gevraagd werd.

Kortom, was dat geen merkwaardig divers gepluimd menschengevogelte, dat ik deze week bezocht? Twintig vrij-religieuze groepen, die meestal niet eens van elkaar weten, dat ze bestaan, en van de meeste van welke ook ik het bestaan zelfs niet vermoedde."—

Inderdaad een ,,merkwaardig divers gepluimd menschengevogelte," — maar welk een droeven indruk maakt zooveel verwarring in de belijdenis van den Christus, wiens hoogepriesterlijk gebed smeekte, dat ,,*allen één*" zouden zijn.

Maar die stichter van die federatie heeft er al iets opgevonden om die eenheid tot stand te brengen. Het middel, het cement voor die eenheid en aanéénsluiting heeft hij gevonden in...... het dogma.

Men slaat de handen in elkaar, als men zoo'n voorstel van een moderne dominé te hooren krijgt.

Twijfelaars, ongeloovigen, anti-clericalen hebben altijd fel afgegeven op het dogma.

Tegen den godsdienst waren zij niet, zoo heette het, o neen, maar het dogma was uit den booze.

Religie zonder dogma, ziedaar hun ideaal.

De ware godsdienstzin en de ware vrijheid zouden eerst dán verzekerd zijn en naar den eisch gediend worden, indien men volgens eigen inzicht en opvatting kon gelooven of, beter nog, *niet* gelooven, wat men verkoos.

In naam der vrijheíd, in naam vooral ook der wetenschap keerde men zich tegen het dogma.

En wie werkelijk godsdienstig wilde zijn, moest beginnen met de kerkelijke leerstukken ter zijde te stellen!

Maar ziedaar, nu doet zich de behoefte kennen aan een...... ,,moderne dogmatiek."

,,*Men*" schrijft er over in de *N. Rott. Ct.* en in dat schrijven doet zich al de leegheid gevoelen en openbaart zich al de jammerlijke verwarring, welke het modernisme eigen is.

Ten einde raad zoekt men thans uitkomst in de dogmatiek.

Een dogmatiek voor deze ,,*Federatie van vrije religieuze groepen en organisaties*."

,,De federatie hoopt te bereiken — aldus ,,*men*" — dat de verschillende groepen elkaar meer zullen gaan waardeeren en mede daardoor hoopt zij de verdieping en verruiming van het religieus besef te bevorderen.

Maar dan is toch voor alles noodig, dat omlijnd worde vastgesteld, op welke wijze en in welke mate dit religieus besef bij de verschillende groepen aanwezig is en wanneer hierdoor de modernen er toe gebracht mogen worden zich nauwkeurig rekenschap te geven van hunne godsdienstige voorstellingen en de theologen onder hen aanleiding mogen vinden de hand te leggen aan iets, wat een dringende behoefte en een eisch des tijds genoemd mag worden, het ontwerpen van een Moderne Dogmatiek, dan zou hiermede reeds het federatieplan aan godsdienstig en theologisch Nederland een onschatbaren dienst bewezen hebben."

Is het niet eigenaardig, is het niet *merkwaardig* zelfs?

Groote verwachtingen zal men van deze plannen, om een ,,moderne dogmatiek" te ontwerpen, niet kunnen koesteren.

Maar het feit, dat zulke plannen worden geopperd, zegt toch wel iets; het vonnist den strijd, door modernisme en scepticisme zoo lang en zoo hardnekkig tegen het dogma gevoerd; en het houdt de erkenning in, dat ook naar het oordeel der kringen, waarvan hier sprake is, religie en dogma niet te scheiden zijn.

In dit streven ligt voor ons Katholieken een groote les. Over de geheele wereld woedt een felle strijd tegen de instellingen der Roomsche Kerk, en toch, indien men nauwkeurig oplet, ziet men telkens, hoe anderen, noodgedwongen, bij de Katholieke Kerk in de leer gaan.

Hoe dikwijls is niet de Index of kerkelijke boekenwet aangevallen, en wat heeft men telkens tijdens den oorlog gezien? Niet alleen dat de oorlogvoerende landen het beginsel der Kerk hebben aanvaard, door het instellen eener censuur, maar zelfs dat in het Bolsjewistisch Rusland een ware drijfjacht wordt gehouden op boeken en geschriften, die de roode heeren voor hun instellingen gevaarlijk houden.

De liturgische plechtigheden van de Roomsche Kerk zijn eveneens het mikpunt geweest van verguizing en bespotting. De Roomsche geestelijkheid werkte alleen maar op de zinnen der geloovigen, beweerde men, en verloor de aanbidding van God uit het oog. Maar in verschillende Protestantsche secten gaat men klagen over de leegheid hunner tempels en de koudheid hunner plechtigheden, en er is een streven, om zij het ook voetje voor voetje, de Katholieke Kerk op het stuk der liturgie na te volgen.

Ook het karakter der Roomsche Kerk als Katholieke of Algemeene werd door vrijzinnigen hevig aangevallen. Dat was ongehoorde aanmatiging, observeerde men, dat kwam neer op een knechten van het geweten, dat was je reinste priesterheerschappij. Maar nu kwamen er waschechte vrijzinnigen van zeer uiteenloopend kaliber en zij gaan eveneens spreken van een ,,wereldkerk". De universeele positie der Roomsch-Katholieke Kerk willen zij op hun manier ook zien te bereiken, door alles, rijp en groen, wat maar eenigszins op godsdienstig gebied vrijzinnig voelt, samen te brengen in een wereldfederatie.

Als symptoon is dit verschijnsel zeer merkwaardig en het bewijst voor de zooveelste maal, hoe groot de aantrekkingskracht is, die de Roomsche Kerk zelfs voor haar vijanden heeft. Het streven naar een ,,wereldkerk" bewijst verder dat er velen zijn, die met de hopelooze godsdienstige verdeeldheid buiten de Katholieke Kerk niet tevreden zijn, en zoeken naar meer samenhang, naar meer eenheid.

Hoe men echter ook zoeken en streven moge, — die eenheid is alleen te vinden in de door Christus ingestelde kerk, de Roomsch-Katholieke. Dat echter nog zoovelen buiten die Kerk blijven is vaak de schuld van hun opvoeding, die hen omtrent de leer der Roomsche Kerk geheel averechtsche begrippen heeft bijgebracht. Zelfs een door en door wetenschappelijk man als de Duitsche hoogleeraar Albert von Ruville moet zijn boek ,,Zurück zur heiligen Kirche" erkennen, dat hij ,,von Jugend auf" een geheel valsche voorstelling van de Roomsche Kerk en haar leer had gekregen,

De ware eenheid is alléén te vinden in de ware wereldkerk, reeds voor 1900 jaren gesticht, de Roomsch Katholieke Kerk. Die eenheid is zoo onverbreekbaar, zoo eeuwig, zoo allesomvattend, dat het onlangs CHESTERTON tot de bekentenis bracht, ,,*dat het de* HERVORMING *is geweest, die den eenigen* Volkerenbond *die mogelijk was, heeft vernietigd*"

De hopelooze verwarring, die alom onder alle Protestansche sekten heerscht, vindt geen bevrediging meer. Men zoekt naar eenheid.

Teekenend vooral onder dit opzicht is het volgende bericht, ontleend de *Canadian Extension*

Het toont de groote verandering die in de Protestantsche Kerk van Engeland heeft plaats gegrepen. Als de Protestanten er zóó over gedacht hadden in den tijd van de *Hervorming*, dan was deze *Hervorming* niet noodig geweest.

,,Zeven honderd (700) Protestantsche Geestelijken van de Anglicaansche Kerk hebben een Bond gevormd, dien zij *Federatie van Katholieke priesters* noemen, met het volgend program:

,,Het handhaven van de leer der ongeschonden maagdelijkheid van de Moeder God's en de verrijzenis van Onzen Heer in zijn eigen lichaam; het bevorderen van de gewoonte het Hoogheilig Sacrament des Altaars op een zichtbare en voor het volk toegankelijke plaats te bewaren; vast te houden aan en te leeren de aanroeping der heiligen, het geregeld gebruik van het Sacrament der Biecht en het nuchter ontvangen der Heilige Communie."

Zooals bekend is noemen de Protestantsche geestelijken van de Anglicaansche Kerk zich gaarne Katholiek -(niet *Roomsch*-Katholiek,) maar Katholiek en protesteeren tegen de benaming ,,Protestant."

Berichten uit de Kolonie.

Hof van Justitie.

Bij Kon: Besluit is benoemd tot lid van het Hof van Justitie in de Kolonie Curaçao den Heer Mr. J. A. SCHAGEN VAN LEEUWEN te Rhenen, oud rechter in het Hoogerrechtschool te Pretoria.

Plantersvergadering.

Vorige week Donderdag heeft in de vergaderzaal van den Kol. Raad alhier, op verzoek van den Gouverneur, eene bijeenkomst van belanghebbenden bij den zoogenaamden grooten landbouw plaats gehad, waarbij, behalve de Gouverneur en een twintigtal planters ook de admin. van financiën, de landbouwkundige en de districtmeesters tegenwoordig waren.

Naar wij vernemen, was het Z. H. E. G. met het beleggen van deze vergadering, voornamelijk te doen om met de planters de maatregelen te bespreken, die er genomen zouden kunnen worden om zoowel het groot– als het klein landbouwbedrijf te verheffen en den economischen toestand in de buitendistricten te verbeteren.

De besprekingen hadden een voorloopig karakter. Besluiten werden er niet genomen.

Aan dit bericht van de *Cur. Ct.* kunnen wij nog het volgende toevoegen ontleend aan *de Vrijmoedige*:

De vergadering, die om 9 uur a. m. een aanvang had genomen, werd na den middag geschorst, ten einde de daaraan deelnemende gelegenheid te geven, den inwendigen mensch te versterken en alzoo nieuwe krachten te verzamelen ter voortzetting van de discussies, en heeft, na ongeveer te 2 uur te zijn hervat, tot 4 uur des namiddags geduurd.

De Gouverneur vroeg het oordeel der planters over waterverschaffing, landbouw, veeteelt, zoutwinning enz.

Nadat die zaken behandeld waren, ontspon zich eene uitvoerige en langdurige discussie over de afgifte of pacht van stukjes gouvernementsgrond aan de negerbevolking, over de redenen van hare uitzetting uit de plantages, de menigvuldige diefstallen, die, naar er beweerd wordt, door haar worden gepleegd, als zij dicht bij de groote plantages woont enz., en werd ook besproken het op dit eiland bestaande gebruik of wel de gewoonte, bekend onder den naam van *Paga tera*.

Paga tera bestaat in eene mondelinge overeenkomst tusschen kleine landbouwers en plantage-eigenaren, om dezen in den regentijd bij het bebouwen hunner gronden, het planten en het inzamelen van den maïsoogst behulpzaam te zijn.

De kleine planters krijgen van de plantage-eigenaren een stuk grond van een, twee of meer bunders ter beplanting met kleine maïs in den regentijd; zij worden geholpen, om hunne beplante gronden te omheinen en krijgen ook wel bij gelegenheid eenig zaad. Daarvoor moeten zij de plantage–eigenaren 12 dagen in het jaar helpen bij het planten, wieden en binnenhalen van den oogst, waarvoor zij een dagloon van 50 cents ontvangen. Op sommige plantages krijgen zij den kost daarbij.

Nadat de pachter (indien het geregend heeft!) zijne maïs ingeoogst heeft, blijven de maïsstokken voor de plantage-eigenaren, en gewoonlijk krijgt de pachter een gedeelte

---

persoon in de zaal ter bewaring was gegeven.

De Rubini vroeg, of een der aanwezigen een meer humoristische opdracht kon uitdenken. Een heer trad naar voren, nadat De Rubini zich verwijderd had, met het volgende voorstel: De Rubini zou op het tooneel brengen een heer en diens vilten hoed, welke onder zijn stoel gelegen was, daarna zou hij in den hoed een glas water uitstorten en deze hoed met water op het hoofd van bedoelden heer zetten. ,,Ob der Herr damit einverstanden war?" vroeg de impressario. ,,Ja" klonk het antwoord. ,,Goed", zei de impressario, ,,dan moet u maar denken dat het hard regent."

Deze proef werd uitgevoerd zonder eenig contact. De opdrachtgever liep steeds een halve meter achter De Rubini of stond naast hem. De heer en hoed waren spoedig op 't tooneel en een glas water was ingeschonken. Maar dan kwam er weifeling in de actie. Met de hoed in de linker- en het glas in de rechterhand liep De Rubini over het tooneel, aarzelend, zoekend. Hij legde den hoed op tafel en zette het glas er rechtop in. Dan haalde hij het glas er weer uit en vragend: ,,Ich habe die vollkommene Freiheit?" giet hij langzaam den inhoud van het glas in den hoed over. Nu begaf hij zich, de hoed met water in de beide handen, naar den aangewezen heer op het podium, hief den hoed op tot voor diens gelaat, wankelde, beefde... En nu gebeurde het merkwaardige. De Rubini voerde de opdracht niet uit. ,,Aufs Haupt umdrehen, nicht? Nein, das tue ich nicht" en glimlachend zette hij den hoed op tafel. Maar de proef was schitterend geslaagd. Het merkwaardige van deze proef is dat De Rubini blijkbaar bij de uitvoering der opdrachten toch niet geheel passief is. Wij hadden gemeend, dat de eigen wil van De Rubini geheel werd uitgeschakeld en hij slechts de passieve uitvoerder was van den wil van den opdrachtgever door een of andere natuurkracht, door ethertrillingen of golvingen of wat dan ook, op hem overgebracht. Hier bleek echter dat de eigen wil van De Rubini niet geheel uitgeschakeld was, dat hij niet handelde in een volkomen toestand van onbewustzijn, maar dat ook de eigen wil nog werkzaam was.

Na de proeven van telepathie kregen we de suggestie proeven, die niet minder belangwekkend waren.

De massa-suggestie, waarbij hij alle aanwezigen de handen liet vouwen en ze trachtte te suggereeren, dat zij ze niet meer vaneen konden krijgen, lukte slechts bij een zestal personen. Deze 6 personen voerde De Rubini op het podium en zette ze op stoelen in een kring. Zelf zocht hij daarna nog een zestal andere personen uit de zaal, die eveneens op de stoelen in den kring plaats namen.

Achtereenvolgens deed hij verschillende experimenten.

Een dame liet hij tot tien tellen. ,,Tel u nog eens opnieuw tot 10", zoo sprak De Rubini en u zult het cijfer 7 niet kunnen uitspreken. Het zal u onmogelijk zijn de lippen van een te krijgen. Vast zullen u lippen op elkaar geklemd zijn en u zult den mond niet kunnen openen. Begin."

De dame begon, terwijl De Rubini haar strak aanzag. Een, twee, drie, vier.... vijf.... — 't ging al moeilijker — .... zes ... het cijfer zeven kon zij niet uitspreken. Ik zal tellen: ein, zwei, drei" zei De Rubinni. Bij ,,drei" zult u den mond weer kunnen openen. Ein,.... zwei,.... drei" — hij blies de dame in 't gezicht. ,,Zeven" kwam er hijgend uit.

Op dezelfde wijze dwong hij een dame die met de oogen gesloten en de handen gevouwen in haar schoot op een stoel zat, met haar hand een mug van haar neus te verdrijven, die haar een ondragelijk gevoel zou veroorzaken. Dat duurde geruimen tijd. De dame zat met de handen gevouwen, terwijl De Rubini gedurig zijn vinger naar haar neus bracht, zonder deze evenwel aan te raken. Haar armen begonnen te trillen bij den onwillekeurigen aandrang om ze omhoog te brengen. Het gezicht vertrok bij het ondraaglijk gevoel, dat haar blijkbaar kwelde. Zij weerstond echter minuten lang den suggestieven invloed. Eindelijk maakte zij haar rechterhand los en bracht die snel naar haar neus om het denkbeeldige insect te verdrijven.

De Rubini vertoonde een proef van Katalepsie van een arm en een voet. Een uitgestrekte voet bleef stijf opgeheven en de betrokken persoon, een cavallerie–officier, kon haar niet meer op den grond brengen voor De Rubini het beval, evenzoo met een uitgestrekte arm, waarin een heer, een professor nog wel, een glas water hield. Het was hem niet mogelijk het glas naar den mond te brengen.

Acht personen, vier heeren en vier dames, liet hij elkaar met de handen vasthouden en het was hun onmogelijk ze los te maken. Dezelfde personen liet hij de handen om elkaar draaien—zooals kinderen doen als ze spelen: ,,draai je wieletje nog er 's om, klap 's in je handjes"— steeds sneller en het was hun niet mogelijk er uit te scheiden.

Dat was de laatste proef.

Hiermee nam De Rubini te half elf afscheid van zijn ,,Publicum" zooals hij noemt, dat hem geestdriftig toejuichte.

Onze indruk van zijn praestaties?

Dat zij werkelijk verbazingwekkend zijn, vooral die van telepathie. Van bedrog is absoluut geen sprake, hier zijn natuurlijke krachten in het werk, die bij De Rubini tot een verbazende sterkte zijn ontwikkeld.

Stel u voor met drie personen in een kamer te zijn. Naast u aan tafel zit uw vrouw, voor den schoorsteenmantel staat uw oudste dochter.

De séance gaat beginnen....

Uw vrouw concentreert heel haar willen op het volgende: gij moet bij uw oudste dochter de broche van haar blouse afnemen en deze bevestigen in het behangselpapier vlak boven het theepotje op de theetafel. Zij vat u bij de hand en gelast: ga naar Sophie, haal de broche van haar blouse enz.

Zal daar iets van terecht komen?

Wij zouden niet aanraden, het met ernst te beproeven, tenzij ge een kluchtvertooning in uw huiskamer wilt houden.

Maar De Rubini doet meer. En wij gaven dit voorbeeld dan ook slechts om op de wonderlijke praestaties van den fijngevoeligen man scherper het licht te doen vallen.

Een De Rubini-avond is in vele opzichten leerzaam, al zouden wij nerveus aangelegde menschen willen aanraden, zich het genot te ontzeggen en zich zeker niet te leenen tot zijn suggestieproeven.

daarvan, om zijne woning te herstellen. Eenige plantages hebben bedoeld gebruik afgeschaft, doch op andere blijft het bestaan.

Het valt niet te ontkennen, dat de arme neger daardoor geholpen wordt, daar de meesten hunner een stuk grond besitten dat rotsachtig en kaal is en niet bebouwd kan worden. Op sommige plantages is deze *paga tera* verplichtend, op andere laat men aan den neger over, ze al dan niet na te komen.

Zijn wij wel ingelicht, dan heeft de Gouverneur zijn voornemen te kennen gegeven, om stappen te doen, ten einde artesische putten te laten boren. Ook heeft ZHEG. van een plan gewaagd, om gewone putten te laten graven.

Nieuw Wetsontwerp op de burgerlijke pensioenen.

Memorie van toelichting.

Het is ten aanzien van gepensionneerden, die in Nederland gevestigd zijn, meermalen gebleken, dat behoefte bestaat aan een voorschrift dat vrijheid laat in bijzondere gevallen van de onvervreemdbaarheid van die pensioenen af te wijken. In verband hiermede wordt het wenschelijk geacht de verordeningen betreffende het verleenen van pensioenen aan burgerlijke ambtenaren in de kolonie Curaçao en aan hunne weduwen en weezen, aan te vullen met eene bepaling, die zulks toelaat. Van de gelegenheid is tevens gebruik gemaakt ook voor de hier vertoevende gepensionneerden dit mogelijk te maken.

De Koloniale kas gedurende het 2e. kw. van 1919

De Administratie van financien mag tevreden zijn over de ontvangsten van het 2e kwartaal van dit jaar. Vergeleken met hetzelfde kw. van het vorig jaar vertoont zij een enormen vooruitgang.

Wij laten hier *enkele* posten volgen, die aanmerkelijk méér opbrachten dan het vorige jaar in hetzelfde kwartaal. Wij bepalen ons hier alleen tot het hoofdeiland Curaçao.

[illegible]	1919	1918.
invoerrecht	47.151	45 880
overdrachtsbel.	14.688	1.539
grondbelast.	18.000	10.561
gebruiksbel.	6.295	4.568
inkomstenbel.	59.903	8.398
successiebel.	20.655	278
petroleum raffinaderij	582	nihil
buitengew. inkomstenbel.	35.527	620
te zamen met anderen posten	241.199	126.688

Ook de andere inkomsten van vermeerdering [illegible] vooral de inkomsten van de Curaçaosche Bank met bijna fl 36.000 en in 1918 niets, en de loodsgelden met 10,011 tegen de helft minder in 1918 het hunne bijdroegen. Zoodat in dit kwartaal een totaal van f 83.000 verkregen werd tegen 41.800 in het vorige jaar.

Officieele berichten.

Aan den roeier op het postkantoor Luis Melfort is om gewichtige redenen veertien dagen verlof verleend.

Aan den agent van politie tweede klasse op St. Eustatius G. E. H. Heyliger is om gewichtige redenen een maand verlof verleend.

De heer A. R. Beaujon is eervol ontheven uit de functien van griffier van het kantongerecht op Bonaire, [illegible] en de heer J. H. P. Schrils is met die functien belast.

De heer J. H. Holtappel is eervol ontheven van de hem opgedragen werkzaamheden ten behoeve van de draadlooze telegrafie in deze kolonie.

Aan den districtmeester op Aruba M. F. Kuiperi is tot herstel van gezondheid tien dagen verlof verleend.

Aan den eersten kommies tweede klasse op Aruba D. Davelaar is om gewichtige redenen veertien dagen verlof naar Curaçao verleend.

Aan den eersten commies alhier C. [illegible] is tot verder herstel van gezondheid een maand verlofsverlenging verleend.

Aan den Havenmeester en Loods alhier C. B. Debrot is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

De onderwijzer 3de klasse met [illegible] J. Muller is in activiteit hersteld en [illegible] gesteld aan de openbare school te Oranjestad op Aruba; en de gepensionneerde onderwijzer 3de klasse H. J. Schreuder eervol ontheven uit zijn tijdelijke werkzaamstelling aan die school.

[illegible] leerling-seiners bij de D. T. C. [illegible] en W. A. Conner zijn overgeplaatst onderscheidenlijk van Aruba [illegible] Curaçao en van Curaçao naar Aruba.

Aan den [illegible] bij den vuurtoren te Boca [illegible] op Bonaire [illegible] de Jongh is [illegible] dagen verlof verleend, en M. [illegible] gedurende [illegible] verlof belast met die functie.

Aan [illegible] derden kommies tweede

klasse alhier Johan van Kwartel is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

Carlos Fray is tijdelijk aangesteld als bediende op de scheikundige afdeeling van het laboratorium van den openbaren gezondsdienst alhier.

De heer Th. P. van der Linde is gerechtigd verklaard tot de uitoefening der functien van translateur en interpreteur in de Nederlandsche en de Landstaal.

Aan den agent van politie tweede klasse alhier L. H. Engelen is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Ontvangen.

In dank ontvangen van den Heer J. P. C. Ecker alhier *Informes y Balance General del Banco de la Mutualidad.*

— Ook ontvangen een allerkeurigst reclameboekje *Holtrans* van de Hollandsche Transatlantische Handels-Vereeniging te Amsterdam geheel en al in het Spaansch gesteld en van mooie kleurige illustraties voorzien.

Welkom.

Deze morgen zijn met de *Commewijne* de Eerw. Paters V. Janssens, Th. Exler, C. Galle en D. van Rooy aangekomen.

Draadlooze in Venezuela en Suriname.

De naburige republiek Venezuela schijnt er thans ook ernstig over te denken stations voor draadlooze telegrafie te gaan oprichten.

De Regeering aldaar heeft thans drie jongelui, Antonio E. Toro Key, Louis A. Jimenez en Julio Delgado naar Amerika gezonden, om daar hun technische en practische studie's op het gebied der radiotelegraphie te voltooien. De eerste van het drietal had zich reeds zelfstandig en later onder leiding van de Amerikaansche specialiteiten J. L. Peets en Oscar Maceo sedert een 7tal jaren met deze studies beziggehouden en een certificaat als marconist verkregen. De beide anderen waren zijn leerlingen.

Het is te hopen dat er nu spoedig met den bouw van een of meer stations begonnen wordt. Ons eigen station wint daardoor alweer aan waarde en bruikbaarheid.

— Vorige week bracht de *Vrijmoedige* een bericht overgenomen uit „de West" van Suriname, dat de Surinaamsche Bauxite Maatschappij, in verband met haar bedrijf, concessie gevraagd heeft voor de oprichting te Paramaribo van installaties voor draadlooze telegraaf en telephoon.

Colombia.

De gezant van de republiek Colombia te 's-Gravenhage, de generaal Don Pedro Nel Ospina, die te Brussel [illegible] aangetreden.

De heer Francisco Marino Herrera is benoemd tot tijdelijk zaakgelastigde van Colombia bij de Nederlandsche Regeering en is te 's-Gravenhage in het Hotel des Indes aangekomen.

Scheepvaartberichten.

Volgens een bericht in *El Dia* van Barranquilla van 15 Augustus zijn in de vaart drie motor-booten *Ansaldo S. Georgio*, van de *Società Nationale di Navigazione*, de nieuwe Italiaansche stoomvaartlijn van Genua, in de vaart.

De *Ansaldo S. Georgio I* kan tegen den 14 September van zijn reis door het Panamakanaal naar Valparaiso hier terug verwacht worden.

De *Ansaldo S. Georgio II* zou van Genua komend hier deze week moeten aankomen.

De *Ansaldo S. Georgio III* kan in de tweede helft van October hier verwacht worden.

Bovendien brengt dezelfde maatschappij tegen Januari 1920 ook passagiersbooten in de vaart eveneens door motoren bewogen.

—Vorige week berichtte het *Bol. Com* dat ook *La Veloce*, de oude Italiaansche stoomvaartlijn haar booten voortaan door het Panama kanaal naar Valparaiso zal doorzenden.

De *Bologna* zal de eerste boot dier maatschappij zijn, die deze nieuwe dienst zal openen. De route der Veloce schepen zal voortaan zijn: Genua, Marseille, Barcelona, Teneriffe, Barbados, Trinidad, La Guayra, Curaçao, Pto. Colombia, Pto, Limon, Colon, Guayquil, Callao, Mallendo, Arica, Iquique, Antofagosta, Valparaiso en vice versa.

Dat zal wel zware concurrentie worden met de *Ansaldo S. Georgio* booten.

— Binnenkort kan hier verwacht worden de *Almelo*, een stoomschip van de *Koninklijke* naar men zegt van 11000 ton, dus het grootste schip dat tot nu onze haven bezocht heeft.

Oud-bekenden.

De Heer E. C. Brusse kapitein van het Oost-Indische leger, is uit Oost-Indië met verlof in Nederland aangekomen.

—Van de 10 leerlingen, die den cursus volgen, ter verkrijging van het diploma als Huishoudkundige aan de Vakschool te Leiden, werden bij de overgangsexamens bevorderd van het 1ste naar het 2e leerjaar 7 leerlingen, waaronder ook de Eerw. Soeur Yvonne, (Me-juffr. Ernestine W. van Eps, van Curaçao) van de Congregatie der Eerw. Zusters Franciscanessen van Roosendaal.

— De Eerw. Zuster Gonsalva (mej. Antoinette Le Maire), van de Franciscanessen te Roosendaal, vierde 1 Augustus haar gouden professie jubilé.

De jubilaresse, die vele jaren geleden als Mère Vicaire aan het hoofd stond van het Pensionaat *Welgelegen* en ook van het St. Martinusgesticht alhier, was later overste van het Zusterhuis met school in de Prins Hendrikstraat in den Haag, van waar zij wegens hoogen leeftijd naar het Moederhuis te Roosendaal werd terug geroepen.

— De *Vrijmoedige* brengt het bericht dat de Heer E. E. Ecker de vorige maand benoemd is tot professor in de *Immunologie* aan de *Western Reserve University* te Cleveland, Ohio, van Noord-Amerika.

Een Extra-tje.

Een bericht in de Nederlandsche bladen van 5 Aug. meldt, dat de Regeering aan alle Rijks-ambtenaren voor dit jaar een extra- toelage beloofd heeft van één maand salaris.

Dat wordt dus een jaar van 13 maanden salaris voor 12 maanden werk.

Wie weet of.....

Boycott van Hollandsche schepen.

Naar „*Het Volk*" meldt, is te Amsterdam aangekomen de heer C. Damm, secretaris eener nieuwgestichte internationale federatie van zeeliedenorganisaties, welker program van actie als eerste punt vermeldt de doorvoering van een internationaal loontarief, gebaseerd op een maandgage voor de matroosen en stokers van 16 pond sterling per maand. Dit tarief is doorgevoerd in Amerika, Engeland. België en de Skandinavische landen. Damm bezoekt thans Holland, om desen looneisch ook hier aan de orde te stellen. De Hollandsche zeelieden hebben, een collectief contract met de reedersorganisaties, dat met 1 Januari afloopt, op de basis van 10 pond sterling. De internationale federatie wil de Hollanders moreel en financiee isteunen, ten einde het 15-ponds-tarief door te zetten en is voornemens, alle Hollandsche schepen in Engelsche en Amerikaansche havens, waar de zeelieden een lager loon verdienen dan het door haar geeischte tarief, met boycot te bedreigen.

Behalve in Holland moet dit tarief [illegible] Frankrijk, Spanje en Italie.

Wat een wantoestand door zulk onredelijk opvoeren der loonen geschapen wordt, moge hieruit blijken dat bij het tegenwoordig loon van 10 pd. st. (of 120 f.) per maand een matroos en stoker reeds veel meer verdient dan een 3e stuurman.

Jhr. Mr. A. E. Elias.

In den ouderdom van 76 jaar is overleden het lid van den Raad van State. Jhr. Mr. A. E. Elias, oud-secretaris generaal van het Departement van Koloniën.

De Heer Elias, die aanvankelijk werd opgeleid voor den Indischen dienst en daarvoor het diploma bezat, begon op jeugdigen leeftijd zijn loopbaan aan het Departement van Financiën als adjunct commies. Spoedig bereikte hij den rang van referendaris en ging toen over naar het Departement van Kolonien, waar hij, na eerst chef van het Kabinet te zijn geweest, in 1893 werd benoemd tot secretaris generaal, welke hooge functie door hem werd bekleed tot 1909, in welke jaar hij geroepen werd tot het lidmaatschap van den Raad van State.

Reeds als secretaris generaal (in 1906) was Mr. Elias de onderscheiding te beurt gevalen van te worden benoemd tot Staatsraad in buitengewonen dienst.

In den Raad van State had de thans ontslapene zitting in de afdeeling van de Geschillen van bestuur, terwijl hij voorzitter was van de afdeeling koloniën.

Zijn verdiensten werden indertijd o. a, bekroond door zijne benoeming tot ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw en commandant in de Oranje Nassau-Orde, terwijl ook eenige buitenlandsche onderscheidingen hem ten deel vielen.

Behalve in de hoogere ambtenaarskringen was jhr. mr. Elias een zeer bekende persoonlijkheid op het gebied der coöperatie. Hij behoorde tot hen die in 1878 den stoot gaven tot oprichting van de Coöperatieve Winkelvereeniging van het district 's Gravenhage der Vereeniging Eigen Hulp en tot de oprichters van den Ned. Coöperatieven Bond, van de Coöperatieve Groothandelsvereeniging, de Handelskamer en van den Internationalen Coöperatieven Bond en had in de besturen dier instellingen gedurende kortere of langeren tijd zitting.

St. Jozefs Gezellen Vereeniging Pietermaai.

Onze voorspelling is uitgekomen. De tooneelvoorstelling der St. Jozefsgezellen op Pietermaai is deze week vooral Woensdag voor een eivolle zaal gegaan, en daarmede heeft Pietermaai weer zijn ouden roem gehandhaafd. Op [illegible] verzoek zal morgen middag ten 3½ uur een kindervoorstelling plaats vinden, waarbij alléén de klucht *Balia di fuoco*, zal ten tooneele gevoerd worden. De [illegible]

Goud op Suriname.

Het „H. N." meldt uit New-York, dd. 31 Juli: Een expeditie onder leiding van Perry Tiffany is op het Nederlandsche stoomschip „*Prins der Nederlanden*" van hier vertrokken naar Suriname om een goudschat op te halen, welke Tiffany 18 jaar geleden aan de Maroni (of Marowijne) ontdekte. Zijn troep heeft mijnwerktuigen ter waarde van 1 millioen dollar bij zich.

Tiffany heeft van Nederland een concessie over 100 mijl van den oever der Maroni.

Op den 13den September hopen onze geliefde ouders,

de Heer en Mevrouw

Julius H. Penha Naar,

den dag van hun 40-jarige echtvereeniging te herdenken.

Hunne kinderen.

Receptie: 8½ uur n. m. ten hunnent Huize „Sebastopol"

Curaçao 13 September 1919. Penstraat.

HAVEN-NIEUWS
VAN 1 SEPT. – 13 SEPT.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Grove	Knudson	1 Sept	Maracaibo	29	Maracaibo
Mataüba	Habelt	2	Maracaibo	28	Martinique
Nortonian	Cormick	1	Pto Cabello	1 Sept	Pto Colombia
Lijsefjord	Gousel	5	Maracaibo	1	New York
Bologna	Soutan	4	Pto Colombia	2	Pto Cabello
Pr Fr Hendrik	Hoonoot	6	Cuba	6	Amsterdam
Caracas	Hichborn	7	Pto Cabello	7	Pto Rico
Merida	Morris	7	Maracaibo	9	La Guayra
Stella	Burghaldt	6	La Guaira	7	Pto Plata
Stavangeren	Lee	8	Pto Cabello	8	Maracaibo
Philadelphia	Morhause	12	Pto Rico	12	La Guaira
Merida	Johanson	12	La Guaira	12	Maracaibo
Stavangeren	Lie	12	Maracaibe	12	New York
Commijne	Fonker	11	La Guaira	13	Haiti
Apalacha	Tush	12	Galveston	12	Cumana
Logician	Parke	12	Pto Cabello	13	Pto Colambia

Schooners	Aankomst	van
Lelia	2	Bonaire
Edde Theriauld	2	Barbados
Leontine	1	Martinique
Sirena	3	Maracaibo
Fricia	3	Maracaibe
Rufina	3	Aruba
Favorita	4	Pto Cabello
Maria Leoncita	4	Aruba
Carlota	4	Maracaibo
Estelle	4	Aruba
Lelia	5	Aruba
Comercio	5	Pto Cabello
Ibis	5	La Vela
Segunda Maria	5	Rio Hacha
Nereida	6	Maracoibo
Themis	7	Maracaibo
Graciosa	7	Pto Cabello
Lelia	8	Bonaire
Julia Isabel	8	La Veja
Lelia	10	Aruba
Rich Linthicum	10	Pto Rico
Lady	10	Aruba
Frieda	11	Maracaibo

Schooners	Vertrek	naar
Republica	2	St Domingo
Mary Lewis	2	Martinique
Lelia	2	Aruba
Amadeo	4	Aruba
Julia Ramona	5	La Vela
Lelia	5	Bonaire
Brandhof	6	Pto Colambia
Estelle	6	Bonaire
Fricia	6	Maracaibo
Favorita	7	La Vela
Maria Leoncita	8	Aruba
Maindille	8	Barbados
Clara	8	Maracaibo
Fedalma	7	Barbados
Lelia	8	Barahona
Jannitto	9	Pto Cabelle
Sirena	9	Maracaibo
Carlota	6	Aruba
Virginia	6	La Vela
Graciosa	9	PtoCabello
Nereida	11	Maracaibo
Comercio	11	Pto.Cabello

Staat van het aantal vaartuigen, die het eiland Curaçao in de maand Aug. 1919 aandeden met vermelding van hunne gezamenlijke inhoudsmaat.

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
		Inhoud in M³.			Inhoud in M³.	
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand Aug.	112	19,690	17.968	35	179.832	111,642
Vorige maanden	773	116,902	106 868	203	1.120,325	700 345
Totaal.	885	136.592	124,836	238	1,300.157	811.987

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij.

Zeilvaart.

Gedurende de maand Augustus 1919.

Binnengekomen VAN		*Uitgezeild* NAAR	
Aruba	10	Aruba	10
Barbados	8	Barbados	6
Bonaire	28	Bonaire	34
Bovenw Eilanden	1	Bovenw Eilanden	1
Columbia	1	Columbia	8
Cuba	8	La Vela de Coro	22
Guanta	8	Maracaibo	15
La Guayra	7	Martinique	4
La Vela de Coro	18	Pto Cabello	4
Maracaibo	21	Pto Sucre	8
Martinique	8	Sto Domingo	4
Pto Cabello	8		
Sto Domiago	4		
Trinidad	1		
Van Zee	2		
total	112	total	107

Officiëele berichten.

(Van de vorige week)

Hierbij wordt bekend gemaakt, dat door den Gouverneur, op een door ZijnHoogEdelGeestrenge op den 31sten Augustus jl. aan Hare Majesteit de Koningin gezonden telegram, luidende:

„Kolonie Curaçao biedt Uwer Majesteit en Koninklijk Huis eerbiedige meest oprechte gelukwenschen aan, betuigt Uwer Majesteit aanhankelijkheid, trouw en diepste erkentelijkheid voor hetgeen Zij, gesteund door Hare Raadslieden, gedaan heeft om Moederland en Kolonien buiten wereldkrijg te houden" op den 3den dezer het volgende draadbericht uit Het Loo is ontvangen:

„Gouverneur Willemstad.

U kolonie Curaçao welgemeenden dank, gelukwenschen

Wilhelmina"

De heer M. D. van Romondt is benoemd tot gouvernements-[illegible] meter op St. Maarten N. G. en de heer Ed. C. Labega eervol ontheven uit die betrekking.

De heer N. R. P. Mussenden is benoemd tot plaatsvervangend-kantonrechter op St. Eustatius.

De tijd. ontvanger op St. Eustatius, B. I. Mussenden is aangewezen om bij afwezigheid van den Gezaghebber van het eiland, in diens plaats op te treden, en de heer W. F. M. Lampe om te fungeeren als ambtenaar van den burgerlijken stand.

Op Saba is aangewezen om den Gezaghebber te vervangen de ex-ontvanger aldaar Q. L. Rigaud, en de heer J. H. P. Schrils om te fungeeren als ambtenaar van den burgerlijken stand.

Aan den agent van politie 2de klasse C. P. Rib op Aruba is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof naar Curaçao verleend.

L. G. Limburg is op verzoek eervol ontslag verleend als magazynmeester bij de Openbare Werken.

De eerste commies W. A. C. Willemsen is werkzaam gesteld ter Administratie van financien.

Aan den heer Mr. J. B. Gorsira is op zijn verzoek eervol ontslag verleend als lid der Schoolcommissie op Curaçao, onder dankbetuiging voor de door hem in dat ambt bewezen diensten, en de heer C. S. Gorsira JPEz is als zoodanig benoemd.

Aan den hulpopzichter bij den vuurtoren te Boca Spelonk op Bonaire L. P. Hart is tot verder herstel van gezondheid drie maanden verlofsverlenging verleend.

Aan den Procureur-generaal in deze kolonie, Mr. J. B. Gorsira is tot verder herstel van gezondheid een maand verlofsverlenging verleend.

Aan den eersten kommies tweede klasse C. M. Nuboer is tot verder herstel van gezondheid een maand verlofsverlenging verleend.

Aan den adjunct-commies B. P. P. Schrils is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

De heer W. C. J. van Leeuwen is gedurende het verdere verlof van den heer J. H. Lampe tijdelijk belast met de functien van griffier van het kantongerecht alhier, en van wijkmeester van de eerste wijk Willemstad.

De heeren T. G. Heyliger en C. G. C. Every Jr. zijn op hun verzoek eervol ontheven uit het ambt van onderscheidelijk lid en plaatsvervangend-lid van den Raad van Justitie op St. Eustatius.

De tijd. eerste commies J. H. A. W. Sprock en de tijd. eerste klerk O. E. H. A. W. Gravenhorst Brouwer zijn tijdelijk belast met de functien van lid van den Raad van Justitie op St Eustatius; de eerstgenoemde onder eervolle ontheving uit het ambt van griffier van den kantongerecht alhier en wijkmeester.

Buitenland.

De Duitsche Handelsvloot.

Een interessante correspondentie uit Hamburg in *Het Vaderland* bespreekt den tegenwoordigen toestand van de Duitsche Handelsvloot.

Elken dag opnieuw ziet men wat de Entente met haar verdrag in de hand kan eischen. Zoo moet Duitschland al zijn handelsschepen uitleveren, die meer dan 1600 br. reg. ton meten en de helft van al de schepen tusschen de 1000 en 1600 br. reg. ton. Na die uitlevering zal de Duitsche handelsvloot bestaan uit ongeveer 3750 schepen.

Beneden 1000 ton	Inhoud.
2270 zeilschepen	160.471 br. reg ton
330 zeillichters	101.883 br. reg ton
1040 stoomb.	326 907 br. reg ton
3640 schepen	589.261 br reg ton

Boven de 1000 ton.	Inhoud
8 zeilschepen	10.911 br reg ton
98 stoomb.	124.761 br reg ton
106 schepen	135 673 br reg ton

Natuurlijk worden de [illegible] stoomvaartmaatschappijen nog bijzonder hard. Zoo heeft de Kosmos al zijn schepen, 35 in 't geheel, moeten afgeven. De Hamburg-Amer. Paketfahrt-Aktiengesellschat heeft 196 schepen gehad, 35 er van, die beneden de 1000 ton zijn, houdt ze en bovendien van drie schepen boven 1000 reg. ton en beneden en 1600 reg. ton een of twee. De overige 158 schepen hadden boven de 1600 reg. ton inhoud en moeten dus afgestaan worden. De Levantlijn houdt op te bestaan. Zij bezat 57 schepen die alle afgeleverd moeten worden.

Dat is geen fraaie toestand en het zal heel wat noeste vlijt, zuinigheid en geduld eischen voordat dat verlies ingehaald is. Zoo zijn dan ook de zeelui, voor wie er geen schepen meer bestaan, slecht er aan toe al worden ze bij voorkeur door den staat Hamburg in dienst genomen."

Engeland.

De minister voor de Pensioenen heeft in het Britische Lagerhuis meegedeeld, dat op het oogenblik 799 180 invaliditeitspensioenen worden uitbetaald aan invalide soldaten en matrozen en 216.819 pensioenen aan weduwe van overleden soldaten. Hij raamde de uitgaven aan pensioenen voor dit jaar op 86 millioen pond sterling, op welk bedrag ze wel eenige jaren zullen blijven.

Vermenigvuldig dat getal nu eens met 12 — !

Allerlei.

Voor het eerst sinds 1870 was er te Metz, toestemming verleend tot het houden van een processie. Een ontzaggelijke menigte stond langs den weg geschaard. In de processie merkte men een driehonderdtal officieren en 1500 mannen op.

— In Engeland is men bezig met den bouw van de R. 89, dat het grootste zal zijn van de bestaande luchtschepen. Het zal een last kunnen dragen van 40 ton en een snelheid van 114 K. M. per uur. Het kan ongeveer 6 miljoen kubieke meter gas bevatten en is voorzien van 6 motoren, elk van 350 P. K. De lengte is 201 meter, terwijl de grootste diameter 26 meter bedraagt.

— Volgens de *Universe* is men in vele Amerikaansche kringen de meening toegedaan, dat de katholieke staalkoning Ch. Schwab, groote kans maakt om bij de eerstvolgende presidentsverkiezingen in de Vereenigde Staten voor de republikeinen de candidaat hunner partij voor den presidentieelen zetel te worden. Dan zouden we dus een katholieken president der Ver. Staten krijgen.

— Een groep personen in België van alle standen en partijen, onder welke de gouverneurs van alle provinciën, hebben een comité gevormd tot huldiging van Z Em. Kardinaal Mercier en om tevens een groote betooging te zijner eere te houden.

— De eerste vrouwelijke vliegenier van Frankrijk, Mevrouw de Laroche, is boven het vliegkamp van Crotoy verongelukt. In 1910 behaalde zij haar diploma en zij stond bekend als een vliegenierster van talent; toen zij haar diploma verwierf had den nog slechts 35 mannelijke vliegeniers een diploma ontvangen.

— Prof. Dr. Schücking heeft zich voor een toetreden van den Paus tot den Volkerenbond uitgesproken. Het zou, zoo schrijft hij, van groote practische beteekenis zijn, omdat de Paus, als een persoonlijkheid, die, hoewel geen staatshoofd, toch altijd een zekere positie in de internationale betrekkingen der staten gehad heeft, en als een persoon van hooge moreele autoriteit een plaats in den volkerenbond kreeg. En dit te meer, daar wanneer de Paus in den volkerenbond opgenomen wordt er een bijzondere belangstelling van katholieke zijde, voor den bond te verwachten valt.

De volgenden oorlog....

[illegible] maarschalk Foch in een interview met een medewerker der „*Daily Mail*" den Engelschen den raad gegeven, te zorgen gereed te zijn voor den volgenden oorlog. Gij moet zorgen, zei hij, steeds een voldoende hoeveelheid krijgsmateriaal te hebben en dit vooral op de hoogte van den tijd te houden. De toekomstige oorlog toch zal vooral een oorlog van materieel zijn.

Soldaten, Fransche moeders, hoort gij dat? roept de „*Humanité*" uit; de rechtsvrede, de vrede van den laatste der oorlogen, is nog niet eens goed gesloten, of de mannen, wier vak het is andere menschen te dooden, nemen reeds maatregelen voor de volgende bloedbaden, welke hun reden van bestaan zijn.

Een merkwaardigheid.

Guayaquil, de havenplaats van Ecuador, het beruchte broeinest van gele koorts, waar bijna geen Europeaan kon passeeren zonder die gevreesde ziekte op te loopen, begint sporen van beterschap te toonen.

Dr. Connor, commissaris van de Rockefeller-Stichting, rapporteert, dat de afgeloopen maand Juli de eerste maand is sedert vele jaren, dat daar in Guayaquil geen enkel geval van gele koorts zich heeft voorgedaan.

BEKENDMAKING.

De verkoop van Zilver, Goud [illegible] beleend ter Spaar- en Beleenbank van 1e Maart 1918 t.m. 31e Augustus 1918, onder No. **3185 U** t.m. No. **2982 W**, zal plaats hebben op Donderdag, den 2n October a.s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde uitersten.

Curaçao, 10 September 1919.

De Voorzitter:

1 C. S. Gorsira